

Životodárný pramen z nitra, VI.

V hlavní den svátků Ježíš stál v Chrámě a hlasitě zvolal: „Kdo žízní, ať přijde ke mně a pije. Kdo ve mě věří, jak říká Písmo, potečou proudy vod z jeho srdce.“ (srov. Jan 7, 37–38)

Prorok Ezechiel v jedné ze svých vizí mluví o životodárném prameni, který vytéká z Chrámu, vlévá se do pouště, a kamkoli dosáhne, objevuje se život (Ez 47, 1–12). Již raná křesťanská tradice vnímala toto proroctví jako výpověď o křesťanském způsobu života uprostřed světa. Proudý vod ze srdcí těch, kdo věří Kristu, představují ve vyprahlém území vnějšího světa předzvěst budoucí bohaté úrody.

1. PŘÍPRAVA A KLÍČOVÉ POJMY

„Pane, proč nemohu jít za tebou už teď? Svůj život za tebe položím!“ Ježíš odpověděl: „Svůj život za mne položíš?“ (Jan 13, 37b.38)

O čem v těchto dnech rozmlouváte? Co prožíváte?

S čím přicházíte k dnešní bohoslužbě?

Jak konkrétně svědčí naše bohoslužby o Bohu a lidské blízkosti a vzájemnosti?

Souvisí „chození do kostela“ s navrácením lidské důstojnosti lidem vyloučeným ze společnosti?

Lze druhé přimět k účtům k lidskému životu, např. státními zákony?

Člověk je od nepaměti fascinován stravovací silou **ohně** (řec. *pyr*). Absolutním způsobem dokáže popřít život a nevratně ho proměnit prach. Je znamením bezbudoucnosti a neexistence. U Matouše je věčný oheň určený těm, kdo páchají nepravostí (Mt 13, 36–43). Je plný těch, kteří si v pokušení odmítají sekát ruce nebo vydloubávat oči (Mt 18, 8). Zanikne v něm Dábel i jeho andělé (Mt 25, 41). Pro lepší názornost je v Písmu tento oheň umístěn do **Gehenny** (řec. *Geenna*, překl. peklo), údolí pod Jeruzalémem. Dříve sloužilo jako obětiště pro lidské oběti nebo otevřený masový hrob v případech válek (2 Kron 28, 3; 33, 6; Jer 7, 31–33). Později zde byla skládka odpadu, tlející zdechliny apod.

Pojem **pastýř** (řec. *poimén*, ochránce) je ve starověku vnímám doslovně (např. pastýř ovcí), i obrazně jako jeden z titulů panovníka (např. Egypt, Mezopotámie, Řecko, Izrael). V Písmu je pastýřem Hospodin (Iz 40, 11), Mojžíš (Iz 63, 11), králové judští i izraelští, Ježíš (Jan 10), pověření v církvi (Ef 4, 11). Hlavním pracovním nástrojem pastýře je jeho hlas: politik, učitel. S odkazem na Sk 20, 28 katolická církev vidí biskupy jako pastýře místních církví (KKC, čl. 861, 1574). Pastýřská hůl je předlohou jak pro žezlo faraona, tak pro biskupskou berlu.

V krátké diskuzi si předsedající v hlavě shrne očekávání, touhy a intence účastníků bohoslužby a připraví si vstupní modlitbu podle následujícího mustru:

Kdo? „Bože, náš Otče...“

Proč? „poslal jsi svého Syna, aby svět nesoudil, ale aby ho uzdravil;“^{Jan 12, 47}
tvůj Syn přijal za vlastní životy všech utiskovaných a odmítaných;“^{Flp 2, 7-8}

Co? „ať hledáme Kristovu Tvář v Lámání chleba i v rozpolcených životech lidí;
ať naše skutky milosrdenství svědčí o tvé slávě a tvé přítomnosti ve světě;“

Jak? „Skrze Krista, našeho Pána.“

2. LÍTOST NAD HŘÍCHY A MODLITBA

Předsedající začne bohoslužbu znamením kříže:

Ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého.

Ne všichni jsou povoláni sloužit v nemocnicích, věznicích, ubytovnách nebo na ulici s bezdomovci. Přesto nárok království Nebes po otevřeném srdci vůči těm, kteří jsou ve společnosti ztraceni, mluví jasně. Začít lze v nejbližším okolí, či farnosti. I tam jsou lidé semílání netečností. Slýchají „*Někdo jiný* by se jich měl zastat“, ale *někdo jiný* se stále neobjevuje. Čím prokazujeme úctu Tomu, který se stal jedním z nás, aby byl blízko člověku?^{Mt 1, 23}

Následuje chvíle ticha.

V rámci úkonu kajičnosti je možné si obvyklým způsobem umýt ruce a pronášet u toho slova žalmu 51, 4 „Smyj ze mě, Bože, mou nepravost a očisť mě od hříchu.“

V: Chráníš nás před věčnou prázdnotou, Pane:

smiluj se nad námi.

O: Pane, smiluj se nad námi.

V: Učíš nás životu, který nabízí pomocnou ruku, Kriste:

smiluj se nad námi.

O: Kriste, smiluj se nad námi.

V: Odpouštíš nám naše promarněné příležitosti, Pane:

smiluj se nad námi.

O: Pane, smiluj se nad námi.

V: Smiluj se nad námi, všemohoucí Bože,
odpuš' nám hříchy a doved' nás do života věčného.

O: Amen.

Sláva na výsostech Bohu
a na zemi pokoj lidem dobré vůle.
Chválíme tě. Velebíme tě. Klaníme se ti.
Oslavujeme tě. Vzdáváme ti díky pro tvou velikou slávu.
Pane a Bože, nebeský Králi, Bože, Otče všemohoucí.

Pane, jednorozený Synu, Ježíši Kriste.
Pane a Bože, Beránku Boží, Synu Otce.
Ty, který snímáš hříchy světa, smiluj se nad námi;
ty, který snímáš hříchy světa, přijmi naše prosby.
Ty, který sedíš po pravici Otce, smiluj se nad námi.

Neboť ty jediný jsi Svatý, ty jediný jsi Pán,
ty jediný jsi Svrchovaný, Ježíši Kriste,
se svatým Duchem ve slávě Boha Otce. Amen.

Zde následuje **modlitba**, která shrne očekávání, touhy a intence účastníků bohoslužby.

3. NASLOUCHÁNÍ PÍSMU

„Jak to, že zná Písma, když se neučil?“ Ježíš odpověděl: „Mé učení není mé, ale Toho, který mě poslal.“ (Jan 7, 15–16)

Nastala temná noc pro Izraele. Babylónské zajetí přivedlo Hospodinovo stádce do cizího ovčína. Král Nabuchonodozor drží svoji pastýřskou hůl pevně a ostatní pastýři se bojí svých stád zastat. Ovce na sebe útočí, ty dobře živené odstrkují a „svými rohy trkají všechny nemohoucí“ (Ez 34, 21). Ústy proroka se Hospodin Pastýř na to už nemůže nečinně dívat. Přijde a jeho hlas bude silný. Lenivý pastýři se rozutečou. On roztrídí přítomné ovce a znovu shromáždí své stádo, aby ho odvedl na svobodnou pastvinu.

(H – Hospodin)

Úryvek z knihy proroka Ezechiela.

34, 11–12.15–17 (BOG+jäg)

Pastýř Izraele

Tak praví Pán, Hospodin:

(Slovo proti pastýřům Izraele: 34, 1–16)

H „Hle, já sám vyhledám své ovce a ujmu se jich. Jako se pastýř stará o své stádo, když je mezi svými rozptýlenými ovce, tak budu pečovat o své ovce a vysvobodím je ze všech míst, kam se rozprchly v den mračna a temnoty.

Já budu pást své ovce, já je nechám ulehnout – praví Pán, Hospodin. Ztracené vyhledám, zaběhlé zpět přivedu, zraněné obvážu, slabé posilím, vykrmené a výbojně zahubím. Pást je budu ve spravedlnosti.

(Slovo Izraeli: 34, 17–31)

Co se pak týká vás, moje stádo – tak praví Pán, Hospodin – Hle, budu soudit mezi ovci a ovci, mezi berany a kozly.“

– Slyšeli jsme slovo Boží.

Učedníci stále přemýšlejí o příchodu Hospodinova Dne. Jsou připraveni? Nezaskočí je to? Ježíš už stihl naznačit, ať se nespolehají na svůj plánovací kalendář (srov. Mt 24, 45 – 25, 13). Mají vnímat přítomnost, být činorodí, odvážní, odpovědní (Mt 25, 14–30). A teď je zbývá uvědomit si, co je v lidském životě synů a dcer království Nebes podstatné...

(J – Ježíš; E – evangelista; U – učedníci)

Úryvek z evangelia podle Matouše.

(24, 1–3) 25, 31–46 (BOG+jäg)

(Předpověď zničení Chrámu: 24, 1–2)

E Když Ježíš vyšel z Chrámu a odcházel, přistoupili k němu jeho učedníci a ukazovali mu na chrámové stavby. Ale on jim na to řekl:

J „Vidíte to všechno? Amen, pravím vám: Nezůstane zde kámen na kameni, všechno bude rozbořeno.“

- E** Když seděl na Olivové hoře, přistoupili k němu jeho učedníci a v soukromí se ho zeptali:
- U** „Řekni nám, kdy se to stane a jaké bude znamení tvého příchodu a naplnění věku?“
- E** Ježíš jim odpověděl:

Poslední soud: 25, 31–46

- J** „Až přijde Syn člověka ve slávě a s ním všichni andělé, posadí se na svůj slavný trůn a budou před něj shromážděny všechny národy. A oddělí jedny od druhých, jako pastýř odděluje ovce od kozlů. Ovce postaví po své pravici, kozly po levici. Tu řekne Král těm po své pravici: «Pojďte, požehnaní mého Otce, přijměte za dědictví království, které je pro vás připravené od založení světa. Neboť jsem měl hlad, a dali jste mi najíst, měl jsem žízeň, a dali jste mi napít; byl jsem cizincem, a ujali jste se mě, byl jsem nahý, a oblékli jste mě; byl jsem nemocen, a navštívili jste mě, byl jsem ve vězení, a přišli jste ke mně.»
- Spravedliví mu na to řeknou: «Pane, kdy jsme tě viděli hladového, a dali jsme ti najíst, žíznivého, a dali jsme ti napít? Kdy jsme tě viděli jako cizince, a ujali jsme se tě, nebo nahého, a oblékli jsme tě? Kdy jsme tě viděli nemocného nebo ve vězení, a přišli jsme k tobě?»
- Král jim odpoví: «Amen, pravím vám: Cokoli jste udělali pro jednoho z těchto mých nejmenších bratří, pro mne jste udělali.» Potom řekne i těm po levici: «Pryč ode mne, zlořčení, do věčného ohně, který je připraven pro Ďábla a jeho anděly. Neboť jsem měl hlad, a nedali jste mi najíst, měl jsem žízeň, a nedali jste mi napít, byl jsem cizincem, a neujali jste se mě, byl jsem nahý, a neoblékli jste mě, byl jsem nemocen a ve vězení, a nenavštívili jste mě.»
- Tu mu na to řeknou také oni: «Pane, kdy jsme tě viděli hladového nebo žíznivého, jako cizince nebo nahého, nemocného nebo ve vězení, a neposloužili jsme ti?»

On jim odpoví: «Amen, pravím vám: Cokoli jste neudělali pro jednoho z těchto nejmenších, ani pro mne jste neudělali.»

A půjdou do věčného trápení, spravedliví však do věčného života.“

– Slyšeli jsme slovo Boží.

Jeruzalém, královské město, se nádherou a zlatem jenom blyští. Učedníkům z toho přecházejí oči. Boží království... Hospodinův Pomazaný, Král Izraele... Bude stejně tak – v onen Den – zářit jeho vznešenost? Podlomí se před jeho majestátem lidem kolena (Iz 45, 23)? Učedníci stále sedí na návrší za městem a přemýšlejí o Ježíšem ohlašované královské vládě. „Kdy to bude? Jak bude vypadat ten triumfální královský příchod?“ Oslátko je až příliš obyčejné (Mt 21, 7). Když římská armáda dobila významný městský stát, vojevůdce, ne-li samotný císař, vstupoval do města s nesmírnou pompou. Byl to politický příslib obyčejným lidem: „Budte poslušni nové vládě a podobné bohatství a nádhera budou vašim denním chlebem.“ Věrně odměnil, vzdorovitě zašlapal do prachu země. Bude Hospodin Panovník jednat stejně? Kdo bude vyznamenán a kdo zapuzen až přijde nový Král, Vševládc (Dan 7, 13–14; Zj 4, 8)? V kom ve svém srdci najde zalíbení?

Ježíš ten imperiální tribunál a poválečné soudní vyrovnání bere s humorem. Svým učedníkům spíš vypráví o pastýři někde na vesnici, když na salaši hledá ty „své“ ovečky. Má před sebou velké, promísené stádo. Stojí před ním všechny národy světa; političtí reprezentanti a úspěšní podnikatelé; lidé schopní i smolaři; osoby zručné i zadlužené; konspirační i lidé bez zájmů; lidé zbožní i ti, kteří důvěřují ostatním; znalci dějin a teologové, obyčejní lidé, kteří na nic nemají čas, i ti, kteří vyžadují autoritativní úkolování; ti, kteří tiše trpí nesrozumitelné myšlenky kazatelů, i ti, kteří věří, „že to tak má být“... Ti všichni i ostatní jsou v onen Den součástí večerní pastorely. „Pastýř volá své ovce jménem a vyvádí je.“ (Jan 10, 3b). Tentokrát jeho hlas není důvěrně známý. Pomyslné ovce i kozli jsou trochu v rozpacích. Nebeský Král s andělskými dvořany nahlíží životní hodnoty jednotlivých lidí v tak nezajímavém světle, že se tomu všichni diví. Všimá si jednání, které jedněm přijde natolik přirozené a obyčejné, že nad tím ani mnoho nepřemýšlejí: „Jistě, jistě, ale kdy že jsme takto posloužili zrovna Tobě?“ Druhým však způsobuje zajíkání: „Kdybychom věděli, že to jsi Ty, kdo tam tehdy stál, posloužili bychom ti dvojnásob!“

Učedníci se dívají na jeruzalémský Chrám. Sedí na Olivové hoře a Zachariášova slova o Božím Mesiáši a jeho vládě se zdají neskutečně živá (Zach 14, 4). V Ježíšových slovech se však oslava přicházejícího Krále neodehrává v Chrámě, v synagogách, kostelích. Úctu mu prokazují ti, kteří se pohybují mezi lidmi a chtějí pozvednout jejich lidskou důstojnost, aby mohli *společně* chválit Boha zástupů (např. Mt 9, 8; 15, 31; Lk 17, 18; 18, 43; Sk 3, 8). Volí bezprostřední lidský přístup, úctu k jedinečnosti člověka, společné setkání i společné díkyvdání Bohu (řec. *eucharistein*). Odlidštěná bohopocta vytváří z tajemného Kristova Těla bílé kolečko (1 Kor 12, 12–31) a zabraňuje jeho růstu (Kol 2, 18–19). Živé rostlinky evangelia zapouštějí své kořeny v srdcích jednotlivých lidí. Proto má smysl brát lidi, jejich názor, zkušenosti i znechucení a odpor vážně; vést s nimi dialog. Vždyť Hospodin Bůh už kdysi právě tímto způsobem začal posvěcovat lidské dějiny (Gn 2, 18; 12, 1nn; Mt 1, 20–21; 28,

18–20; Jan 1, 14). Bez vědomého naslouchání synům a dcerám člověka – vždyť před Boží Tváří nemám stát vedle nich, ale s nimi – se umíšme k smrti a nebude nikdo, kdo by se rozloučil s našimi ostatky (Jak 2, 15–17)! Člověk, kterému ostatní pomohou nalézt důvod k díkyvdání Bohu, to je ten největší *zázrak*, nad kterým se radují i andělé v nebi (Lk 15, 10).

Učedníci naslouchají slovům svého Učitele o Mesiášově příchodu a nastolení jeho vlády. Snad mají na dohled i Bét-el, kde patriarcha Jákob (tehdy ještě prolhaný zlodějíček) ve snu viděl otevřené nebe a vztyčený žebřík (Gn 28, 10–12). A tak si i oni ve svých představách staví žebříček životních hodnot království Nebes. Možná je zaskočilo jak oproti chrámovým bohoslužbám a slavnostem jsou obyčejně lidská. Bůh se před nimi neukrývá do kamenných zdí kostelů a modliteben, aby ho tam člověk s námahou hledal. Nechává rozzářit svoji tvář (Nm 6, 24–26) tam, kde se jeho věrní a spravedliví řídí srdcem Syna člověka. To je pravá liturgie a úžas nad Boží slávou. Alexandr Grin v jedné své romantické povídce vypráví o prostém životě, který je prostoupený touhou, nadějí a láskou k druhému: „Pochopil jsem jednu prostinkou pravdu. Tkví v tom, že máme takzvané *zázraky* uskutečňovat vlastníma rukama. Když někdo považuje za nejdůležitější věc na světě peníze, není tak těžké mu ty peníze dát. Ale jestliže duše v sobě skrývá semeno ohnivé rostliny, kterou je *zázrak*, pak pro něj tento *zázrak* vykonejme – je-li to v našich silách. On získá novou duši – a ty rovněž. Až velitel věznic sám propustí vězně, až miliardář daruje svému úředníkovi vilu, lehkou holku a obsah trezoru, až žokej aspoň jednou pozdrží svého koně kvůli jinému, které nemá takové štěstí – pak všichni pochopí, jak je život příjemný a nevýslovně *zázračný*. Ale jsou *zázraky* o nic menší – úsměv, veselost, odpuštění a slovo, vyřčené včas. Kdo toho má, má všechno.“ (podle Alexandr Grin: *Nachové plachty*).

4. ODPOVĚĎ PÍSMU

„Bude-li někdo chtít konat vůli Toho, který mě poslal, pozná, je-li to učení z Boha, nebo zda mluvím sám od sebe. Kdo mluví sám ze sebe, hledá svou vlastní slávu; kdo však hledá slávu Toho, který ho poslal, ten je věrohodný a není v něm klam.“ (Jan 7, 17–18)

Svatý Pán, Bůh Vševládný^{Zj 4, 8} soudí všechny národy, Izraele nevyjímaje. Neposuzuje vyznání víry, ale způsob života, který o také víře svědčí. Tím je Bůh oslaven ve svém stvoření. ^{Kol 1, 21–23}

Vyznejme víru, ve které jsme pokřtěni:

Apoštolské vyznání víry

Věřím v Boha, Otce všemohoucího,
Stvořitele nebe i země.

I v Ježíše Krista, Syna jeho jediného, Pána našeho;
jenž se počal z Ducha Svatého,
narodil se z Marie Panny,
trpěl pod Ponciem Pilátem,
ukřižován umřel i pohřben jest;
sestoupil do pekel,
třetího dne vstal z mrtvých;
vstoupil na nebesa,
sedí po pravici Boha, Otce všemohoucího;
odtud přijde soudit živé i mrtvé.

Věřím v Ducha Svatého,
svatou církev obecnou,
společenství svatých,
odpuštění hříchů,
vzkříšení těla a život věčný.

Amen.

Modlitba věřících

Apoštol Pavel nás vybízí, abychom se ve shromáždění věřících obraceli k Bohu prosbami, přímluvami i díky.

Určitě ho máme i za co chválit. (srov. 1 Tim 2, 1-2; Zj 7, 12)

Doporučuji v návaznosti na slyšené Boží slovo ve společném rozhovoru zformulovat 2× chvály, 2× díky, 2× prosby a 2× přímluvy. Až se budou jednotlivá zvolání pronášet, jako odpověď lidu lze použít „**Tvé je království i moc i sláva navěky!**“

Snad je moudré vzpomenout i na nemocné a na lidi v karanténě, na ty, kdo jsou v první linii boje s epidemií, za zdravotníky, policisty, vojáky, hasiče a na všechny, kteří svou službou a nezištnou pomocí nesou riziko nákazy. Pamětlivi můžeme být i na děti, studenty, jejich sebedisciplínu k učení v této době, a inspiraci k vlastnímu rozvoji.

5. MODLITBA PÁNĚ

*„Proč s vámi vůbec mluvím? Měl bych o vás hodně co mluvit a co soudit; ale Ten, který mě poslal, je pravdivý, a já mluvím k světu to, co jsem slyšel od něho.“
Nepochopili, že k nim mluvil o Otci. (Jan 8, 25b–27)*

Otče náš, jenž jsi na nebesích,
posvět se jméno tvé.
Přijď království tvé.
Buď vůle tvá jako v nebi, tak i na zemi.
Chléb náš vezdejší dej nám dnes.
A odpusť nám naše viny,
jako i my odpouštíme našim viníkům.
A neuveď nás v pokušení,
ale zbav nás od zlého.
(Neboť tvé je království i moc i sláva navěky.)
Amen.

6. DOBROŘEČENÍ

Dobrořečení v listě Filemonovi: (Flm 4–6; BOG+jäg)

„Děkuji svému Bohu vždycky, kdykoli na tebe vzpomenu ve svých modlitbách, protože slyším chválit tvou lásku a víru, kterou máš jak vůči Pánu Ježíši, tak k dobru všech křesťanů. Tato víra, účinná v prokazování dobrodiní, ať se projevuje v poznávání všeho dobra, které můžeme kvůli Kristu vykonat.“

Účastníci se žehnají znamením kříže:

V: Dej nám, Bože, své požehnání,
chraň nás všeho zlého a doveď nás do života věčného.

O: Amen.

V: Dobrořečme Pánu.

O: Bohu díky.

V ideálním světě by nyní následovalo slavnostní pohoštění.

„Já mám k jídlu pokrm, který vy neznáte... Mým pokrmem je plnit vůli toho, který mě poslal, a dokonat jeho dílo.“ (Jan 4, 32b.34)